

ՆՈՐՈՐ

ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ: «ՆՈՐ ՈՐ»
ՆԱԽԱ ԿԱՐ ԱՆՈՒ ԲԱՐՍԵՆՈՒԹԻՒՆ
ՊԵՏԵՐ Ե՛ ԸՆԹԵՐՑՈՒ Ե՛Ց
Վարչութիւն ՆՈՐ ՈՐ Բարձր
ԳԱՀԻՐԷ

Direction du journal
NOR-OR
Caire

Չհողորհներն են չեն դարձաիր,
ԱՐՏՈՇԱՏԻՐ Ժ. ՄԻՆՆԻԷ

Լ Ր Ա Ք Ի Ր
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՈՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ԿԻ ՀՐԱՏԱՐԱՆՈՒ ԶՈՐԵՔԵԱԹԻ ԵՆ ՇԱՐՄԹ ՕՐԵՐԸ

ԸՍԺԱՆՈՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԵ. ՈՂՁ	
Գանձիկի համար	սարեկ 50
» » վեցամսեայ	30
Շրջակայից »	սարեկ 60
» » վեցամսեայ	35
ԱՐՏԱՍԷՍՏԱՆԻ ՇԱՄԱՐ	
Տարեկան	Ֆրանկ 48
վեցամսեայ	» 46
ՌՈՒՍՈՑ ԵՆ ԿՈՎԿԱՍԻ ՇԱՄԱՐ	
Տարեկան	րուբլի 7
վեցամսեայ	» 4
ԸՍԺԱՆՈՐԳԱԳՐԵԸ ԿԱՆԹՈՒՆ Է:	
ԵՆ ԲՂԹԱՍԱՐԻ ՄԱՆՔԸ	
Թեթիկ վարչութիւն վրայ է.	

ՇԱՐՄԱ 10/23 ՄԱՐՏ 1901

ՔԱՆ ՓԱՐԱՅ ՈՂՁ

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 76

ՅԱՐԱՏԵՒՈՒԹԻՒՆԸ ՍԵՐ ՍԷՋ

Ամեն գործի պատկը նորա վերջաւորութիւնն է: Ամեն անձնը որ բարի գործի մը կը ձեռնարկեն ու զայն գլուխ չեն հաներ, չարաչար կը մեղանչեն. ամեն անձնայ: Ըստ իս ասեկի լու է հանրային գործերու չի ձեռնարկել, քան թէ ձեռնարկել ու ասանց բանաւոր պատճառներու թերի և անկատար թողուլ զայն ու բաշտիլ հրապարակեն:

Մենք Հայերս դժբաղդաբար այդ ախտով վարակուած ենք, և բժշկութեամբ ալ չունինք, եթէ իրաց կա: Կրթիւնը այսպէս ասէ: Ոչ ոք կրնայ սրանալ թէ շատ քիչեր կը գտնուին մեր մէջ որ օգտակար գործի մը ձեռնարկեն, ու տակուն կամքն ու յարատեւութիւնը մինչև գործին վախճանը պահած ըլլան:

Կրնամ մեր մէջ ուսումնարաններու և կրթական հաստատութիւններու վիճակը օրինակ բերելով ապացուցանել իմ անխառնամտութիւնս: Կրնամ ալ ըսել թէ Ռուսիոյ, Թուրքիոյ, և արաստահմանի հայոցս մէջ այս մասին տարբերութիւն չի կայ, թէ հաւասարապէս մի և նոյն թիւրութիւնը ամենիս քով կայ:

Մենք Հայերս 18երորդ գարու վերջերը սկսանք սթափիլ և արթննալ ազիտութեան թմրեցուցիչ քունէն: Այն ժամանակէն սկսանք նախ կեդրոնական կարեւոր քաղաքներէ մէջ հիմնել տարրական ուսումնարաններ տղայոց համար, յետոյ նոյնը ըրինք գաւառական երկրորդական քաղաքներէ մէջ:

Մրցատիրութիւնը այնքան ընդհանրացած էր որ մէկ կողմէն Ռուսահայք կը հիմնէին Մոսկուայի Լազարեան ձեռնարանը, թիֆլիզի Ներսեսեան, Թեոդորեանի Խալիպեան, Աթաբեկեանի Ազատագրեան վարժարանները, միւս կողմէն թրքահայք կը բանային հեղհեան ֆարիդի Մուրատեան, Հայկազեան, Կ. Պալոյ Նուպար-Շահապարեան, Հայկական կրթարան, Իսկիւտարի ձեռնարան, Պէրպէրեան, Կեդրոնական, և Կարնոյ Սանտարեան վարժարանները: Միև-

նոյն եւանդով կը հաստատուէին կրթական ընկերութիւններ: Բայց դժբաղդաբար այդ դպրոցներէն և ընկերութիւններէն շատերը քանի մը տարիներ չարունակէլէ վերջը, վաղուած են ասանց բանաւոր պատճառներու:

Ինչո՞ւ չը շարունակէինք մինչև ցարգ այդ վարժարանները, որոնց ստեղծմանը և հիմնարկութեանը համար այնքան հոգ և խնամք տարած ենք ներթափանց ու բարոյապէս:

Բայց աստի, ինչո՞ւ հիմնած չըլլային բարձրագոյն կրթարաններ: Ռուսիոյ, Թուրքիոյ և Արաստահմանի մէջ:

Մենք Հայերս ցարգ ո՛չ մի բարձրագոյն ուսումնարան չունէնալով մի թէ մեղադրելի չենք մեր ազգային կրթական սուրբ գործը թերի և անկատար թողուլ մէջ:

Աններելի կերպով մեզ Հայերիս ամօ՛թ է: Ռեքեմ կազմենք փութով Լսարանական ընկերութիւններ և փրկենք մեր Եզիպտոսի հայերը ձուլուելու վտանգէն, հաստատենք զիշերային դասարաններ ուր մեր ժողովուրդի անհատները գտն կրթուելու և դարգանալու բարոյապէս ու մրտաւորապէս:

Հիմնենք հոս բարձրագոյն երկրագործական վարժարան մը՝ ի նկատի ունենալով Հայ ազգի մեծամասնութեան հողագործ լինելը: Յանձնենք զայն արժանաւոր վարիչի մը՝ ընդհանրաբնորդին վստահութիւնը վայելող, և մեծ յոյս ունիմ որ Հայոց Ազգի ամենաերեւելի եկեղեցականին Մատթեոս իղմիրեանի եթէ զիմում լինի, սիրալոյսով պիտի ընդունի, ունենալով իրեն մասնագէտ օգնական մը:

ՍՐ. ՔՆՆ. ՍԱՄԱԷԼԵԱՆ

ՍԵՒ ԱՆԱԿՆԿԱԸ

Բօքրի սեղանի մը վրայ ամբողջ ունեցածնիս և ամառ զլիտն ունենալիքնիս ականակներու պէս կորնցնել ետքը, այդ իրիկունը, երեք բարեկամներ, Եանիի գարեջրատան մէկ անկիւնը եկած էինք կը լատիլ՝ ԲՈՒՔԵՅԻ գաւաթներու առջև մտնալու համար մեր կացութեան դանու թիւր:

Բերաննիս չէր բացուէր կար: Երեքս քով քովի նստած, ամեն մկեր-

նուս շրմնորուն վրայ սիկառէթ մը, աչքերնիս առատաղին վրայ սեեռուն, աչքերնիս անախտութեան վրայ մտածել ասեղի, մեր դրամներուն գատարկութեան վրայ կ'ոգտակէր մեր ուղեգրերուն ամբողջ ոյժը, ասանց բառ մը ըսելու իրարու:

Մեր երեքն ամենէն երկուստարը՝ Լեւոն Շարիկեան, միջոց մը խեղարեղով՝

—Տղա՛ր, ըստ, ինչո՞ւ ասանկ ապուշներու պէս նստեր ենք, խէքն անիծեմ, կորնցուցնիք՝ կորնցուցնիք, ու յետոյ, աս ոչ ասալին անգամն է և ոչ ալ վերջինը, Աստուած ողորմած է, այս գիշեր շալկու չունիւնք, վազը կ'անհետանք, այսքան փոխառապարկութիւն ալ չկայ մեր քովը: Ես կ'առաջարկեմ մէկ մկի հոտ ևս խմել:

—Բայց գրամ...:

—Հոգ մի ընէք, գարսը՝ վարքս կրնայ դէ ըլլալ, բայց Եանիին քով վարկս ազեկ է:

Եւ գաւաթները նորոզեցինք:

Մեր ընկերներէն երկրորդը Արամ Բէն-ախրեան, սովորաբար դուարթ, խնդումներս երկուստարը մը, սիկառէթին ծայրը կատարողին գետին նետելով,

—Անրա՛ր, ըլլալիք բան էր, գուք ըսէք, ժողո՞ օ զաւս ունենալ և զիմացինս երկու թուղթով ժող մը բնէ, հազար սակի ըլլալ պիտի տեսնայի, ի՞նչ կ'իյն պէ՛, հապա ետքի պղծը՞, ան պիտիսկիս ինքս անիծեց:

—Աստուածը կը սիրես նէ վաղ անցի՛ր, յարեցի, ուրիշ բանի վրայ խօսինք: Լեւոն, Շարիկեան հետ ի՞նչպէս ես:

—Շուն ու կատու:

—Ինչո՞ւ:

—Բնատարութիւնս չէս գիտեր, ինչ-վարները տանըլինոգ օր և այդ սեռակիները ամիս մը...:

Եւ այսպէս կամաց կամաց մեր տնուր մտածումները վարատեցան և սկսանք խօսիլ հոսի և հոնի:

—Այ՛լի միտքս եկաւ, ըսի Արամին, անցեալները խոտաքար սիրային արկածներէկ պատմութիւն մը ընել մեզի, ճիշդ ժամանակն է, Եւայձի՛ նայինք:

—Ամենայն սիրով, սակայն ըիշ մը երկայն է, եթէ չէք ձանձրանար...:

—Սկսե՛ տեսնենք:

Եւ Արամ, նոր սիկառէթ մը վառելով, սապէս սկսաւ իր պատմութեան:

* *

—Երկուստարը լինանս ըսաւոյն տարիները, ինչպէս գիտէք, Եզիպտոս անցուցած եմ:

1885ին հալիւ բանուէինոգ տարու կա-

յի: Այն ժամանակները Ազգաւարդիս կը բնակէինք:

Մեր տան ճիշդ քովը հարուած յոյն ընտանիք մը կը բնակէր, որուն սպասուհին, Անտրոնցի յոյն աղջիկ մը՝ ըիշ մնաց կինս պիտի ըլլար, տեղէք ինչպէս:

Երբ սպասուհի կ'ըսեմ, պէտք չէ որ երեւակայէք աղջիկ մը որ կ'օտ, կարմիր ձեռքեր ունի, ախրուհայն մաշուած կ'օտիկներուն մէջ կորուած ոտքեր, մէջը մը՝ որ երկու թիկ մէջ չի սպիր, սեղմիքան մը որ արդէն ուրիշ մը ծառայած ըլլալուն համար անհատաբար կերպով վեր կը հանէ կարճի կորուածները, շրջադառն մը որ ալանդակօրէն կը պարփակէ մարմին մը որուն համար շինուած չէ և այս ամենան վրայ բարակ մենիկ հոտ մը որ ապուշապէս ի սեր չի հրախրեր դձեղ... trêfle incarnatի բուրումն նման:

«Բալիթս» —այս է իմ սպասուհիս անունը— աղջիկ մըն էր որ կրնար իշխանուհի մը ձեռք ըլլալ, եթէ իր աշխարհ և կամ օրը՝ Աստուած խիստ դարձու ըլլալուն անոր հասցէս սխալ չի գրէր... խալի բարասուգարի մը պէս:

Բնան տարու հազիւ կար, Գալիթս թարմ՝ փուտն նոր կըս զայն մը պէս, և թիթեհոյի ինչպէս թիթեհոյները կ'ըլլան: Աչքեր ունէր նա՝ որոնց նմանը Անտրոնցի մէջ պէտք է փնտել և ըիծ մը՝ որ Բարիպէկներու յատուկ է: Մարմնոյն բարեկամութիւնը, շարժուածքներուն անուշութիւնը և մեքերուն՝ հաս ու հան ունեցած կունտ աղտորութիւնը, անուշ զգիլիչ ձայնը, համոյրի համար շինուած բերանը և մարքիւններու վայելիչ այտերուն զոյնը անտարբեր չէին կրնար թողալ ինծի պէս երկուստարը մը որ ազիկց ըիշով ալ պէտքս է գահանալ:

Թիւրս կ'այսպէսը զիս երբ կը տեսնէք թէ այդքան գովեստով կը խօսիմ գոգնոցի ասպետուհի մը վրայ:

Եւ ի՞նչ այլանգակութիւն կայ իմ սկզբունքիս մէջ որ ձեզի խնդացնել կուտայ:

Գուք՝ սպասուհիները մարդու տեղ չէր գնիր, այդ ձեռ գործն է. զո՛ւք՝ յամը 100 ֆրանքնոց կ'ունեալ. համար խեղքերիկ կը թոցնէք և կամ սիրել կուզէք այն տեսակ կ'իներ՝ որ ընկերութեան բարձրագոյն գաւտերուն կը պատկանին:

Ճաշակները անիծելի են պիտի ըսէի, եթէ անձաշակ չ'ըլլար, այդ հինցած, մաշած առածը տեղամ մը ևս օգնութեան կանչել, աշխարհիս ամենէն պարզ բանը բացատրելու համար:

Այս բանը գոր գուք անտանելի կը գտնէք, կրնայ ինծի հանցք պատճառել:

Մարդիկ կան որ բառասաններ կրկն- ներեն կ'ախորին և ուրիշներ՝ բառերն վար- թարթիկանաւ չափ հաստ կ'ենեկուն համար խնդրեցայ և կաշին տակն աղիքները անստուգ կ'ենեկուն համար հոգի տաւոյ շա- տեր կը ճանչնամ նա, ապա շներ պակաս չեն որ խօսքներու համար կը փճանան և կան այնպիսիներ որ սպաստահներու հա- մար մասնաւոր տեղադրութիւն մը ունին:

Այս վերջիններուն կարգը գտնեցէր զիս եթէ-կուրք, բայց ամեն պարագայի մէջ չպիտի կրնար երբևէ համազօր զիս թէ սպաստահներու աշխարհին մէջ իւրաքանչիւր սասաներ չկան:

Իսկ գարոյ Բարկիսային, անիկայ սպա- ստահներուն մարգարտն էր, extra finem, nec plus ultra:

Երկար շրջեմ, բարեկամներ, ասոր զե- ղեցեցեցիներ և բնէ մին ալ այնքան իրա- թա մաս ըլլալին և ամեն վայրկեան զի- բար տեսնելին սրտանաւ եղաւ որ խնդի պէս սիրահարեցայ և ազնոյի աչքովս ան- սասաներս ձեռքովս ալ շոշափել:

Քայլերս, խեղճ աղտոր աչքիկը, շատ գիտարթութիւն չի յարցոյ իմ այս փափարս կատարելու համար: Կը եկաւ ժամանակ մը որ շատ մեղմն կը ճանչնայի բարս գաղա- ներքերը իր սրտին և մարմնայն:

Այդ միջոցին աշխարհին ամենն կը շա- նիկ մարին կ'են: Անչազ սիրով մը կապ- սած իրարու, շարժիք երկու անգամ, չը- բերեցար թի և շարժիք օրերը լոյս կը ան- նիկ — ճիշդ «Նոր-Օրի» պէս — իր գիրք թեկերուն մէջ:

Բայց երբ ամառը, աս ներքերը օդա- փոխութեան համար էր բարս կ'երթային՝ ստանք Բարկիսային կը մնար և Բայկիսոն ինձի:

Տանք մէջ գտնուող սե սպասարը, սար- կեշտ, բարեկիրս պէրզեր մը, կը զիւրաց- ներ մեր յարաբերութիւնները և իր աչնիւ աշակցութիւնը կ'ընծայէր ամեն անգամ որ պէտք մը կ'ունենայինք իր անձնութեանը:

Մարտի մեր սրտիկ նախախնամութիւնն էր, ան էր որ զիս կամուջակ մը տան և տակի գտնել ներս կ'աններ միկ երկու փրան- քի փոխարէն, գումար մը զոր չէր մտնար երբևէ տփին մէջ սահեցնել:

Ան ինչ կը շնորհի օրեր կ'են և կամ ա- լեկի ճիշդ կ'ըլլար բնի, ինչ կը շնորհի զի- շերներ:

Բայց, աւագ, ինչպէս որ ամեն բան վախճան մը ունի և ամեն վարդ իր փու- շերը, վայելած կը շնորհակալութիւն շատ կրկար չի անեց:

Օրին մէկը՝ Բայկիսոն երկու համարցիքի միջև՝

—Այլ զիս սիրտի աննիս, անանի չէ:

—Ինչ եղաւ որ:

—Ինչ որ թերեւ չաչկէր որ ըլլար . . . բանի մը ամբողջ Արամբի մը սիրտի ու ննանը . . .

Յ. ԱՊՓՈՒՐ

(Միացեալը Չորեքշաբթի)

ԱՐՁԱԿ ԲԱՆԱՏԱՆԵՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԱՆՆԵՐ

Ես կը սիրեմ շնչել Մանիշակը, իր ան- բնական նախանձառ թարգմանքին մէջ, հո- ղին վրայ ամբողջ հասակովս պատշաճ:

Այդպէս գարնան աստուներ, ձմեռով իր թաշտա բորումը, մահբանցայ իրեն, ա- ստղատակին խորը բաշտած պատիկ, համատ հարմին:

Քիչ բնէ ան ինձի բացաւ իր հոգին, բարոնաւետ անպայտ հոգին զոր իր պղտիկ բաժակին մէջ գմուսբաւ կը սեղմեցնէր:

Ըսաւ ինձի ինչպէս աստն մը ինքն ալ ամեն ծաղիկներուն պէս հոգին վեր զախար կը բարձրացնէր, արկին տա՛ իր զեղեցկա- թիւնը շարժեցնէր:

Ինչպէս, նման շեփարդիկէ, իր սերնեներն ալ պատանան վրայ տանգրագրութիւններ կը հիւսկին և անոնց մէջուց, իր ծաղիկ- ները, արուեստով զեռեցրած սրտերներու պէս կը պոպոզային:

«Սակայն, բաւ, որ մը այն պատանուն մէջ իշխանուհի մը բնակէր, եկաւ, արկին պէս յուսաւոր ու նազեկահեմ:

«Նր նաճեղաները, ամեն տաւառ, պտակ կը հիւսկին վարդերն ու բըրբըմներն, մե- խակներն և շահբարձներն ու կը բերկին ձերմակ իշխանուհոյն գիրքը գննը:

«Իմ բարձաւորն նախանձով կը զիտիկ բըրբ ծաղիկներուն կը շնորհակալութիւնը և իշ- նելու, խնարհելու ախտով վարակեցայ:

«Ատանան առ տատնան ասհեցայ պատե- բն վար. տերներս հետըհեմ խոստան ու ես անոնց մէջ ծածկուցայ շանանիտ համար անկումս:

«Ինչպէս հոգին վրայ, անոնցը գտնած խոսերուն ըզր ու անոնց հասարարմաս- ներս նեակեցի:

«Աստու մը, ծածանուն ձերմակ պարե- զրամ իշխանուհին, իր գունգաղ հեշտական պատանին մէջ, թեթեւ սաքերուն տակ կը- խոսեց զիս մեզմերն, մինչ ես այդ գգուան- քին փոխարէն, իմ շոնչս կուտայի:

«Ատուան գովութեան մէջ, իշխանու- հին, զարմացած, ձմեց իմ անձանձ թու- բումս և աչքերը թաղուցան երազի մէջ:

«Այսպէս ես գրկեցի իմ երազս, կը շա- նիկ ու զո՛հ մտիմն մէջն կարեւայ ծաւա- լեցնելուս սիրոյ խոնկն որ կը հեշտացնէր լոյսի մէջ շարեւ կար . . . »

ՆՈՒՅԵՐԻՆ ԵՂՁԸ

Իշխիկի խոչոր աչքերով, սե գանգար մազերով աղջիկը երկու ձեռքերով հրեց մե- անցող կը բըրբ հոգի պատանին ու փախտ- րաշտին մէջ, բերեցի ծիծաղ մը թողով իր ետն:

Կազնեւտակ, կարմիրն հովիւր, հիտա- թափ, թողոց որ ուսին վրայն ինչայ մը- թը՝ որ իր նախին սխարներն մկուրն էր: Մտցաններն ետին կորմոցնել վերջ աղջը- կան անբը, յամբարն վարնտա, կանտիկ՝ կազանակին բանին:

Ծոցնը բաշեց հանեց սրինգը, այրող շրթները սիրողարք փոխեց սնոր բերին ու մասները գանգարն ծախտ իրանին վրայ շարժեցով՝ նուազի սիտա:

Պատանին լայն կուրծքը այնպէս կ'եղե- լեջը որ կարծես ձայններ սրտն կը խլէր ու սրինգին մէջ կը փչէր: Այրող ձուտի մը ճար- նատունը ու հմայած թաշտի մը զեղեցիկը կար հան:

Գեմը, սխարները կ'արածէին, գառ- նակներ իր ձեռքին տակ, կը ցատկոտէին: Իրեկունը, մրափող արտեաններն մը պէս յամբարն կը գացուր:

Յանկարձ, հոտին վիտիկս ձերմակին մէջն, ձի նի պէս սպիտակ ու շարուն մար- մին մը նշմարեց որ զեղի իրեն կը յատաշա- նար:

Գառնակներու պահպան ողին սաշած հովի ին զեմ եկաւ կեցաւ: «Քաւ սրինգը հեշտացուց զիս, հովի՛, բաւ, ու եկայ բեղի շորհը մը բնելու: Հո բնեքը ամբողջ իմ բըրբերս են. կ'աղկի որ զեղեց ըզր տա- նկին այն աղջկան որ վիշտ կուտայ սրտից»:

—Այն աղջիկը հետսն, լեռներուն մէջ կը բնակի որ ես իմ հոտերս չեմ կրնար տա- նիլ ու անկաւ, աւագ, շատ բնէ վար կ'իջնու անոնցմ: Տա՛ր ինձի, հասաչեց պատանի հովիւր, որ զեղեցնին աստղերուն տակ մրա- փին մէջ երբոր ես զեղեց կ'երազեմ, նոյն վայրկեանին իր լեռներուն մէջ ընացող ծաղիկ շոնչով աղջիկն ալ զիս աննել: Տա՛ր որ բանին մէջ կը շար աննպատ շրճաններով կը համոթ բեմ իր երկունները, համարցիս խաղատմէս ան իր բարձին վրայ սարատալով արկնեայ . . . :

ՎԱՀՄԱՆ ԹԷՒԷԿԱՆ

Ա. Գ. Ս. Յ. Ի. Ն.

Լ. Կոտ Գրոմբը, ինքնազիր նամակով մը ի գիտաց ն. Վ. Կոտարա Լ. Կոտարային, շարժարկով ին յայտնած Լ. Գեր. Ա. Կոտ. Եան Կոտարային տն ցատկոտան հե- ստարին համար զոր Նորին Գերոտաւ տալիս յայտնած Հոյ գաղտնի լեռնան գրեթե կ'ըլլար իր Կոտարային ծախտն տալիս:

—Ամայո Տին գամարտած Բնդհամար Ժողովին սեջ ձեռնեղ սրտաները սր- տած են:

Ա. Կոտարային, Վ. Կոտարային, Կ. Կե- ղեցոյ ու սպրտաց հոգարտած թեան 1900 տարոց հոյտեղեցիները Գաղտնի ծա- խտի սեջ հոյտեղեցիները կարգաւորեցան և բառ ստղատմեան, սրտեց յայտնած սը- վի մը յայտնել այդ հոյտեղեցիները գննել և անգեղապի մը սրտարտաւ:

Այդ յայտնածովը պիտի կուգին Տեար Կ'երթէ Անդրանիկեան և Ա. Կերտար. Հո- ղեաննի:

Բ. Սեջն այն Նիկի վտղային մէջ գտնու- ած եկեղեցարտարանն տերակ ստեղ որ գտար տակ էր, այս անգամ գտարտարի կողմ պաշտանապի Աստղարտարանին յայտնածովը, Բնդհամար Կ'երթէ սրտեց վերջինն այդ տանը՝ Ա. Կոտարային հոգա- րարտարանն պահապան գրտով և այս մա- սին յայտնարտեց Գաղտնիկան Ժողովին սեջը եզրած յատարտարանը պատարտաւ տալ և ծախտը հոյտը հոյտեղ և հարգեղ աս Բնդ. Ժողովը:

Գ. Աղջկային Գաղտնեան վտղարտեց ու եկի յարտար տեղ մը փոխարտեղ և վերա- լեռնելու համար մտղտարտեղ Նշան Կ. Մա-

ԱՅՊԱՅՈՒՆ ԱՆՀԱՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԸՅՅՈՑ

(Շար. Եռանդը թիւ 11)

Յօդ. 30. Կրօնական ժողովը ամեն տե- ակ անգեղապիները՝ միշտ անգամայ մե- ծաղրն մասին կողմն ստորագրեալ պիտի ըլլան:

Յօդ. 31. ԹՎ՝ Կոտարային պաշտեց և թէ՛ գտնաներու մէջ՝ փոքրագետի ձեռնարքա- թեան համար պէտք եղած հրամանը Աղ- ղային կրօնական ժողովը կողմն կը արտի: Իսկ Գաղտնայի ձեռնարքութեան համար՝ եթէ Պաշտեց մէջ Լ՝ նոյն կրօնական ժող- վին, և եթէ գտնաներու մէջ՝ անգամին կրօնական ժողովին կը արտի:

Յօդ. 32. Մինչև որ Եկեղեցոյ մը Գաղտնային ու Թեղապիս խորհուրդը նոր բաժանայ ձեռնարքի առաջ կարեորութիւնը շտանեն, և ստորագրեալ տեղեկագրով կը-

րօնական ժողովը խնդիր չունեն, ձեռնար- քութեան հրաման չ'արտի:

Յօդ. 33. Կրօնական ժողովը կ'ընարը կրօնական ստորոյ Եկեղեցեաց բարոյի վար- ղապետներն ու տաղերեցները, և Պատրի- սարքը կ'անաւան դաներ:

Յօդ. 34. Կրօնական ժողովը մէջ ամեն տեսակ բնարտեթին գաղտնի բուժարիւ- թեան կ'ըլլայ:

Յօդ. 35. Կրօնական ժողովը կ'անաւա- ղի մը պէտք է շինել Եկեղեցեաց ներ- կայ վիճակին բարելաւութեան և ստղարային անդորրութեանը համար, որպէս զի իրենց հոգեւորական պաշտօնները կարեւան ձրի կատարել:

Ե. ԲԱՂԱՎՈՒՆ ԺՈՂՈՎ

Յօդ. 36. Քաղաքական ժողովը կը բաղ- կանայ Աղջկային գործոց եճարութեան օրի- նաց անգեղակ բանն աշխարհականները:

Յօդ. 37. Քաղաքական ժողովը ան- ղաները գաղտնի բուժարիւթեան և բուժ- լից բաշտարձի ստաւելութեան Աղջկային Բնդհամար ժողովը մէջ կ'ընարտի, և ան- ղեկագիրը Պատրիարքի կողմն Բարձրագոյն

Գրան մատարանից կ'արտարտան հրա- մանաւ կը հաստատուին:

Յօդ. 38. Քաղաքական ժողովը կը տա- տարն անգամ մը սպիտիկ վերջը ամբողջ կը լուծուի, և մայիսի սկիզբը կը նորագուի:

Այս ժողովը անգամները կ'ընու տարի անցնելին ետքը նորն կրնան ընարա իլ: Ե. Թեղեց տալի կը կ'ան տարին Գաղաքա- կան ժողովը համար վերջնորեն չ'են, բայց սրիչ որ և է աղջկային պաշտանի մէջ կը- նան գործածուի:

Յօդ. 39. Եթէ Քաղաքական ժողովը անգամներն մէջը, ասանց բանար պատ- ճառ իմացնելու գրով, երեք անգամ լրա- բու վրայ ներկայ չ'գտուի, նոյն ժողովը ա- տնուազեակի կողմն անոր նամակ գրաւելով չ'գալուն պատճառը կը հարցուի: Եթէ պա- տանիան չ'անուի, երկրորդ գրութեան մէջ կը արտի իրեն որ՝ եթէ յաջող նի- տին ալ ներկայ չ'գտնուի, իրեն հրատա- եալ պիտի համարուի, և եթէ զարձակ չը ներկայանայ, հրատարակուի տուած պիտի սեպուի:

Յօդ. 40. Երբ Քաղաքական ժողովը

հրատարական տուող կամ որիչ պատճա- ռաւ պակաս անգամայ թիւը երեք համի, անոնց անող որիչ անգամներ կ'ընարտին Բնդհամար ժողովը: Բայց մինչև որ այս ընարութեան ըլլայ, Քաղաքական ժողովը մէջ ըտոր անգամայ մեծագոյն մասը կը ընարտի:

Յօդ. 41. Քաղաքական ժողովը պաշ- տան և Աղջկային քաղաքական գործոց ընը- հանար անգամները, իր պարտաւորու- թիւնն են Աղջկային բարեկարգութեան և յա- տաղիմութեան մտարտութեան և փոյթ ու- նեալ, իր տեսութեան տակ գանաղ խոր- հրոց կողմն մատարտած ազգոգուս առա- շարիւթիները ուշադրութեամբ քննել, և անոնց կարեորութիւնը յայտնուելն ետքը՝ հաստատել կամ գործարտութեան սրկեցնելը բանարտաւ շանը ընել:

Յօդ. 42. Քաղաքական ժողովը իրեն կկած գործերը որ խորհրդոյ վերաբերեալ ըլլան՝ քննուելու համար այն խորհրդին կը յանձնել, և մինչև որ անոր կարծիք չ'անուի՝ չ'կրնար գործարտութեան ձեռնարկել: Ե. Թեղեց կը- նայ իրաւացի պատճառներով հերքել մէկ

լուսնակի կողմ պատրաստած ծրագրեր աչքէ անցնող և յանձնեց ֆապրարական ժ. զավին որպէս զի ուսումնասիրել և տեղեկացիր մը պատրաստել այս մասին, միևնույն ժամանակ որպէս զի պարզ չենքին վրայ անհրաժեշտ էր որ նա պատկերները բնագիտական կարգով և կարգապահ կերպով պատրաստուէր:

—Արեւմտեան թէ շարք Արեւմտեան թէ կերպով և բարձրագոյն Արեւմտեան թէ կերպով կարգէ կարգուած խոսքն յանձնուածը որպէս թէ զատկէ կերպով որպէս զատկէ (Եւրոպական) հանրային գրաստան պատրաստուած կարգով: Եւրոպական շարք ճանապարհէ մը ճամբորդները Պատմական աստի ուր զաշտային հանդէս մը պիտի տրուի ի նպատակ այդ միտցնելու ընդհանրականը:

—Նորոգելու ֆապրարական ժողովոյ անդամներէն Տիրոյ Գովհանէս Կարնուրի, հրատարակած տուած է անձնական անկարգութեան պատճառով:

—Վարդապետայ Առաջնորդարանը բարձրագոյն մեթոտ է խնամակալ կարգէլ զՏիկին Լուսինա Մելիքեան իր որդւոյն Գուրգի, նկատելով իր անշտափոփան զարծելը վարելու մասին անկարգութիւնը:

ԹԱՏՐՈՆ « ՎԱՌՈՒԹՅՆ »

ԳԱՆՔԷ ԷՉՊԷՔԻՅԷ
Հինգշաբթի 28 Մարտ երեկ ժամը 9/10 (Ը. Ե) ԱՐՏԱՔՈՑ ԿԱՐԳԻ ԵՔԵՂ ԵՐԵՎԱՆՔ

Վարդապետութեան

Պ. ԲԻԷՆՆՈՒՅԻ

Խոստովանանք-Արեւելեան հանրամատոթ Լարսիազաց խումբին ՄԱՍՏԱԿՅՈՒԹԵԱՄԻ

16 ՆՇԱՆԱՌ ԱՐՈՒՆՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ

Վարդապետութեան նախաձեռնութեան

«ՆՈՐ-ՕՐ» վարչութեան

Ի ՆՊԱՍՏ

Գիշերային ձրի դատարանի հիմնարկութեան
Ձեռք, վիզի, շան, կայլի խողեր — Լարսիազաց տեսարաններ — Պիտիթէթի վրայ վործեր — Պո-Պի — Հակոտնեայ խողեր — Բանթովի — Մեծ Պալէթի գոր պիտի վարեն Օր. Բիէննուի և Պ. Վալտէմար:

Խոսալ. Նուագածուց խումբ մը միշտ պիտի նուագէ:
Գին
Օթեակ. 150 Գան. Ողջ
Փիկմաթոռ. 20   »   »
Կալըրի. 8   »   »

Տոմսակները ծախու գրուած են Շարա-Ապտէլ-Ազիզ Պ. Երզնկացեանի խանութը:

Խորհրդոյ բրած որոշումը, բայց ինքնին ուրիշ տեսլանքներ չ'կրնար ընել նոյն նիւթին վրայ. և կը պարտադրի գործնալ նոյն խորհրդոյ յանձնել գործը: Բարձրագոյն ժողովը չը կրնար նաև փոխել կամ լուծել Ազգային խորհրդներն մէկը, բանի որ չը տեսնու զայն Սահմանադրութեան հիմնական սկզբնայն հակառակ ընթացքի մէջ: Բայց երբ տեսնու անոնց մէկը այդպիսի ընթացքի մէջ, առաջին անգամին՝ բացառութեան կ'ուզէ նոյն խորհրդոյ աստիճանական, երկրորդ անգամին՝ անոր գրով ազգաբարոյթներն ընկող, ի կանոնապահութեան կը հրապարակուի. իսկ երրորդին՝ անգամները կը փոխու միայն թէ այս մասին ունեցած պատճառները պիտի բացատրել Ընդհանուր ժողովոյ ներկայացնելու երկամեայ տեղեկարարութիւն մէջ:

Յօդ. 43. Բարձրագոյն ժողովը երբ իրեն եկած բարձրագոյն գործերն կարեոր խնդրոյ մը լուծումը իր ձեռնհասութեան վեր գտաւ, Ընդհանուր ժողովոյն կը գիտէ:

ՆՆՈՒԳՐՈՒԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լուսնակ, 21 Մարտ. — Լորտերու խորհրդարանին մէջ, Լորտ Լեւոնտան ծանայց թէ Ազգային խորհրդի և Ռուսերը իրենց գործերը ետ կանչած են ինչոքոյ առարկայ եղող վարդերն, աւելի ուշի վերապահելով սեփականութեան իրաւունքները սահմանաւոր գործը: Այս կարգադրութիւնը Լամպորթի կողմին կողմէն առաջարկուած էր և Ազգային խորհրդի կողմէն ընդունեց:

Լուսնակ, 21 Մարտ. — Պատերազմական նախարարութիւնը հրատարակեց զորքաբանականներու նոր տեսակի պայքարի նիւթի մը գիտար ընկալ, որուն փորձերը գաղտնի կերպով պիտի կատարուին. ստիպ կապառցուանէ թէ ֆորսիքը բանի մը չէ ծառայած:

Լուսնակ, 21 Մարտ. — Լորտ Բիչնի կը հեռագրէ թէ Ռ. Պոթիմա, գործարարի եղբայրը, Տարեկարի ճակատամարտին մէջ մեռած է և իր երկու զաւակներն ալ վիրաւորուած են:

Օրանի սահմանադրութեան վրայ գտնուած Պոլսերը ցրուած են գաշտուած մէջ: Տը վիթի՝ Հիլմպարի մտախնդրը կը գտնուի:

Մոսկուայի 21 Մարտ. — Ռուսաստանի Մաշտին մեռաւ: Իսլամ յեղափոխները զինքը իրեն զրգարալիկամբ աստիճանէն. ասոր վրայ ինքը յայտարարած էր, այլ եւս երկրի վրայ չուզեր մնալ, և բարձր տեղ մը երկրով Մարդարին ներգրութիւնը յայցեց: Այդ միջոցին կաթուածահար եղաւ: Թիքիս թունաւորուած էր:

Տ Ե Ղ Ա Կ Ա Ն

Կըստի թէ Ռ. Դրան և Պոլսոյ Ազգային գեադանատան միջև բանակցութիւններ կը կատարուին Տամատ Մահմուտ փաշան Պոլիս գարձանելու նպատակով:

— Խաղաղական հոգաբարձական ընկերութեան վերջին նիստին մէջ կը կար խորհրդակցութիւններ եղած են Եղիաթոսի մէջ ճակնդեղի (փանձարի) մշակութիւնը աւելի ընդարձակելու համար: Եղիաթոսի Շարքի Զոտարաններու խնդրութիւնը, համախորհուրդ Խաղաղական Հոգաբարձական ընկերութեան հետ, որոշած են ճակնդեղի:

Չ. ԲԱՂԱՔԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՑ ԿՈՂՄԷՆ ԿԱԶՄՈՒՄՉ ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ԵՆ ՀՈՒՍՆԱԳՈՒԹԻՒՆՔ

Յօդ. 44. Ռուսաստան, Տոմսական և Դատաստանական գործոց և Վանսից ճեւոյրքեան համար շար խորհուրդ. և մուսակաւարտութեան պաշտօնով երեք հոգաբարձութեան պիտի հաստատուի ֆաղաբական ժողովոյ կողմէն: Այս խորհրդոց և հոգաբարձութեան անդամները երկու տարի պաշտօն կը վարեն. այն պայմանաւ որ ամեն տարեկան կիսով չափ նորոգուին:

Դատաստանական խորհրդոյ նախագահը և Պոլսոյ Պատրիարքի փոխանորդն է:

1. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ

Յօդ. 45. Ռուսաստան խորհուրդը ետ թըն ուսումնական աշխարհականները կը բաղկանայ:

(Շարունակելի)

դեղի մշակութեան փորձեր կատարել ինչպէս վերին նոյնպէս և վարին Եղիաթոսի մէջ:

Զոտարաններու ընկերութիւնը 1000 ոսկիի պարգև մը պիտի ստացէ մէկ տարուան մէջ ամենին լաւ տեսակ ճակնդեղ աշխարհող հոգաբարձու և կամ հոգաբարձու:

— Ն. Բ. Խաղաղական գահակալութեան տարեկանը տօնելու համար կազմուած յանձնաժողովը՝ արծաթ շքադրամ մը առած է Տիրոյ Գրիգոր Շանթի, ի վարձատրութիւն իր մէկ ոտանաւար գրուածքին, զոր Նորին Բարձրութեան ուղղած էր այդ բարձրատիկ տարեկանին առթիւ:

— Պ. Տիւրքմէնէօր, պատուիրակ անգամ Եղիաթոսի Շարքի Զոտարաններու խնդրութեան վարչութեան, անձնական հիւանդութեան պատճառաւ, հրաժարած է իր պաշտօնէն և այս շարքի Ֆրանսա կուղղուի:

— Հանրապետ Շինութեան նախարարութիւնը, Հիլմանի բնակիչներուն բողոքին վրայ, պաշտօն տուած է Եղիաթոսի ներկայութեան վարչութեան նախագահ Պ. Շոնթընի, ընտրութիւն մը բանալ և տեղեկագիր մը պատրաստել Հիլմանի երկաթուղիի մասին որ շատ անկանոն վիճակի մը մէջ կը գտնուի և ուր բարեկարգութիւններ կատարելու պէտքը անհրաժեշտ կը գտնուի:

— Զուրի ընկերութեան հրատարակած տեղեկագրէն կը տեսնուի թէ 1901 Յունվար 1էն մինչև Փետրվար 28, այդ ընկերութեան հատոյթը 16, 748 ոսկիի կը բարձրանայ, մինչդեռ անցեալ տարի այդ ժամանակամիջոցին մէջ միմիայն 13,399 ոսկի եղած է:

— «Շարքից» շոգնախին ընկերան միջոցին գործիչներն ըրած ըլլալու ամբաստանութեանը գառի ետ թարկուած նաւապետը՝ Սիլվեյան Հապի, Մուհամմէտ Միզրըփի և Սոլիմ Մուհամմէտ Ալմէնի սերտագտատներին կողմէ անպարտ ճանչուելով, ազատ արձակուած են:

— Պ. Սէսիլ Սթրինկ Բայսո՝ Հանրային Պարտուց վարչութեան մէջ անգլիական պատուիրակ կարգուած է հանգուցեալ Սթր Սթրանտ Գովհանի տեղ:

— Զերմաշափը երեկ առտու ժամը 8ին՝ 27. 8 աստիճան ցոյց կուտար ի Գահիրէ, 26 Ալեքսանդրիա, 24. 1 Բուս-Սայիտ, 22. 2 Սիսիութ, 24 Ասուան, 24. 4 Օմնուբան, մինչդեռ 13. 6 էր ի Մալմա, 16. 2 Պրինտիլի, 12. 2 Թրիէսթ և 13. 9 Աթէն:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆՈՐ ՓՈՒՍՏԱՌՈՒԹԻՒՆ

Ռ. Գուրբ երեկ միջին տակի փախառութիւն մը կը կրկնու համար՝ մասնաւոր յանձնախմբի մը պաշտօն տրուած է: Այդ փախառութիւնը երաշխատրելու համար առ հասարակ առմէն տարբերու վրայ 1/6 յաւելում մը պիտի ըլլայ:

Գերման զրամատերերու ըրած առաջարկութիւնը չէ ընդունուած Սուլթանին կողմէ: Անոնք պատրաստակամութիւն կը ցուցնէին այդ փախառութիւնը ընել, պայմանաւ որ Ռ. Գուրբ Գերմանիայէն գնէր իր զէնքերը և առջնամիջերը:

ԳԵՊՁԵՐՆ Ի ՊՈՒՍՏ

«Արեւելեան Գործակալութիւն»ը 19 Մարտ թուականով կը հեռագրէ թէ Պոլսոյ մէջ պատերազմ վրայ փակցուած յեղափոխական ազգաբարոյթներն ներսն հետեանօր ինչ մը կասկածելի անձինք ձերբակալուած են, որոնց մէջ կը գտնուի եղբ. Ներքին Գործոց նախարարութեան պաշտօնաներէն մին:

Պատկանութիւնը կը փնտռէ նաև Արտարին Գործոց նախարարութեան պաշտօնեայ մը որ քանի մը օր առաջ խոյս տուած է Պոլսէն:

ԱՍՏԵՐՁԻ ՄՍՐԱՋԱՍՏԸ

Ձինական հոգիներն վրայ գտնուող եւրոպական ոյթերու ընդհանուր հրամանատար վարչապետ Մարաշախար կը հեռագրէ թէ Ռուս զինուորները իր հրամաններուն չեն ուղեր հրնաղանդի և այս առթիւ վիճելով կայսեր անօրինութիւններուն կ'ապասէ:

ՊՈՒԿԱՐԱԿԱՆ ՓՈՒՍՏԱՌՈՒԹԻՒՆ

Սօֆիայէն կը հեռագրեն թէ 80 միլիոն ֆրանքի փոխառութիւնը զոր Պուլկարիա կը կուղեր, բնաւ յաջողութիւն չէ գտած Պերլինի մէջ:

Գերման սեղանաւորական տուները վատահոթութեան չունին Պուլկարիոյ վերայ, որովհետեւ այդ իշխանութեան անարական կացութիւնը ուղուածին չափ գոհացուցիչ չէ:

ՌԻՉԵՐ ԵՆ ՊՈՒՍՏ

Լորտ Սուլթանի Լորտերու խորհրդարանին մէջ յայտարարած է թէ Պոթիմա նամակ մը գրելով Լորտ Բիչնիէրի՝ ծանուցած է թէ երբեք չպիտի ուղէ յանձնարարել իր կառավարութեան ընդունիլ Ազգային հրամանատարին հաշտութեան պայմանները և կը յաւելու թէ, իրեն պէս կը մտածեն ամբողջ պօէր գորավարները:

ՍՆԻ ԼՆՐԱՆ ԻՇՄԱՆԸ

Սնի Լեւան իշխանը ծանուցագիր մը գրելով է Սիբիական կառավարութեան որով կը յայտարարէ թէ ինքը որ և է աջակցութիւն չ'պիտի նուիրէ Պալրաններու մէջ յարուցուած շարժումներուն որոնք Եւրոպայի խաղաղութիւնը վրդովելու հանգամանքը ունին:

Նոյնպէս Ալեքանդրիաներու ազգաբարձ է թէ որ և է օգնութիւն չը պիտի ընէ իրենց, ի թէ երբեք Սուլթանին գերիշխանութիւնը թոթուելու փորձին:

Գ. ԺԵՌՎԷԻ ԱՌԱՋԱՐԿԸ

Ֆրանսայի Երեւելիստանական ժողովը, Պ. Ֆիւլիէի առաջարկութեան վրայ, արտօնած է արտարին գործոց նախարարութեան պէտք եղած վարչկը բանալ հարաւային Ամերիկայի մէջ գարգիներ բանալու, Ֆրանսական ազգեցութիւնը հոն ալ տարածելու համար:

